

Ob prekinitvi dela v obratu oken in vrat

Je to samoupravljanje?

Marčni plačilni dan ni prinesel delavcem samo dohodek, ki so ga ustvarili v februarju, ampak tudi prekinitvev dela v obratu oken in vrat in v temeljni organizaciji trgovina v skladiščni službi. 150 delavcev dopoldanske in tudi popoldanske izmene ni začelo z delom zato, ker je menilo, da bi tudi oni tako kot skupne službe, morali dobiti stimulativen del osebnega dohodka. Zahtevali so direktorja TOZD stavbnega povišstva, ker pa njega ni bilo v podjetju, so zahtevali naj se njihovega zborovanja udeleži generalni direktor.

Že takoj je bilo videti, da je prekinitvev dela vspodbudilo nekaj večnih nezadovoljstev, še enostavnejše rečeno, slabo obveščeni delavci, ki so edino na ta način videli rešitev vseh nastalih težav. 420 delegatov v najrazličnejših organih in organizacijah (od 1000 zaposlenih), pa obratovodje, skupinovodje, izmenovodje, odgovorni delavci, vsi ti izgleda niso vredni zaupanja, informacije in obvestila iz njihovih ust niso dovolj. Samoupravljanje, najbolj značilna oblika za

našo družbo, je oblika, s katero naj bi delavec imel najboljši vpliv na delo in delitev rezultatov tega dela, tudi na dohodek. Iz samoupravljanja pa izhaja tudi pravica delavca, da je obveščen in dolžnost, da se za nekatere manj znane stvari sam pozanima.

Ob tej prekinitvi dela pa se je že takoj pokazalo, da delavci niso bili obveščeni dovolj, da jim vodilni delavci v njihovem obratu niso pravočasno in sproti

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naslednja številka izide šele maja, zato že sedaj

vsem delavcem čestitamo za 1. maj - praznik dela

UREDNIŠTVO

Znanje gospodarstvu

Letošnje leto je leto inovacij. Namenjeno je izboljšavam, izumom, idejam, skratka, pomenilo naj bi polno priznanje tistim, ki razmišljajo, ki s tem pomagajo k cenejši proizvodnji, k večjemu dohodku.

Težko je reči, koliko koristnih rešitev, koliko novotarij se je doslej v naši državi izgubilo, ker jim nihče ni dal pozornosti. Po drugi strani pa naša podjetja kupujejo licence, ki so kaj draga stvar, pozna pa se seveda pri ceni končnega izdelka; ta je precej dražji, kot bi lahko bil, če bi upoštevali dostikrat enakovredne rešitve predlagane od domačih delavcev, konstruktorjev.

Pojem inovacije je zelo širok, dostikrat pa tudi nepoznan. Zato morda na kratko, kaj vse vsebuje:

1. Na prvem mestu je tu tehnični izum, ki ga je potem potrebno patentirati in na ta način zaščititi, sicer je njegova vrednost hitro zmanjšana.

2. Tehnična izboljšava. To izboljšavo ponavadi naredi v podjetju na izdelku ali stroju, s čemer ima kolektiv izredno velike koristi, saj je to lahko prihranek na času, materialu, povečava števila izdelkov, zmanjšanje napak in podobno.

3. Koristen predlog. Prava tretja kategorija je pri nas najmanj razvita ni pa prav nič manj vredna od prvih dveh. Pri izumu največkrat sodelujejo strokovnjaki pri izboljšavi prav tako oni in pa tudi delavci, pri predlogu pa največkrat samo delavci. Predvsem tisti, ki strokovno niso dovolj sposobni predlagati neko novost ali odpravo napake, ampak samo predlagajo, kako približno bi se dalo nek izdelek hitreje, ali ceneje ali bolje ali kako drugače izdelovati. Ta koristen predlog pri nas še ni našel ustreznega vrednotenja in škoda je ogromna ter se je ne da nadomestiti.

Nič hudega, če bodo od petih predlogov štirje neuresničljivi. Peti pa morda bo in takrat bo koristil tistemu, ki ga bo predlagal kakor tudi vsem zaposlenim, torej celotni Jelovici.

čaj

Je to samoupravljanje?

(Nadaljevanje s 1. strani)

obrazložili, kako je z zalogami v podjetju, kako je z izpolnjevanjem letnega načrta (plana), kako je s prodajo, kako delajo v drugih obratih. Hkrati pa se je pokazalo, da delavci sami niso vprašali za te informacije.

Izbrali so torej najbolj skrajno možnost, prekinitve dela, ki pa ni prinesla niti ene dobre stvari, ampak škodo, ki jo bodo čutili tako tisti, ki 14. marca niso delali, kot tudi tisti delavci Jelovice, ki so ta dan delali tako kot ostale dni v letu. Je torej ta njihova rešitev resnično najboljša, je to edina pot, je to samoupravljanje?

Seštete izgubljene ure delavcev, ki so prekinili delo, oziroma izguba celotnega dohodka zaradi tega, bo po nekaterih ocenah, (točni podatki bodo izračunani v kratkem) najmanj 12 starih milijonov dinarjev. Prizadeti pa zaradi tega ne bodo samo tisti, ki so »štrajkali« ampak celoten kolektiv.

Njihov postopek je vse drugo kot pot samoupravljanja in so tudi tej obliki delavskega odločanja prizadeli veliko škodo. Tistim svojim tovarišem, ki so jih pred časom sami izvolili v delavske svete, v delavsko kontrolo in v druge organe, so na ta način izrekli nezaupnico. Včeraj so jim navdušeno ploskali, danes so jih s prekinitvijo dela nagradili. Je to samoupravljanje?

O prekinitvi dela v Jelovici so govorili v vseh delovnih kolektivih škofjeloške občine, o njej je raz-

pravljala širši politični aktiv te občine, občinski sindikalni svet, o njej so izvedeli številni poslovni partnerji in sodelavci. Ko se celotni kolektiv Jelovice po eni strani trudi za svoj renome, za svoj ugled, reklamira z velikimi denarji svoje izdelke, pa skupina delavcev po drugi strani ves ta trud obrača v nasprotno smer. Ta škoda, ki se je ne da izraziti v denarju, je dostikrat še celo večja od tiste, ki je nastala v proizvodnji.

Delavski svet Jelovice je o tej prekinitvi dela razpravljala zelo podrobno. Osnovna ugotovitev je, da je do nje prišlo, ker delavci obrata oken in vrat ter skladiščne službe niso dobili izplačanega stimulativnega dela osebnega dohodka. Ta pa je izpadel, zato ker plana niso dosegli niti 90 odstotno. Poglavitna krivda je torej pri delavcih samih, deloma pa tudi drugje. Tu pa je bila dolžnost delavcev teh obratov, da bi svoje delovodje seznanjali s takimi napakami, kot je les slabše kakovosti, neurejena skladišča in podobno. Skoraj 80 odstotkov vseh njihovih pritožb je takih, da bi jih bilo moč rešiti v okviru njihove temeljne organizacije, če ne celo v okviru obrata, le 20 odstotkov pa takih, ki zadevajo celotno Jelovico. Skratka enoten zaključek vseh razprav je bil, da je tak način uveljavljanja pravic, kot je prekinitve dela, vsega obsojanja vreden, prav tako tudi tisti, ki so jo vzpodbudili. Da pa v prihodnje do podobnih težav ne bi več prišlo, bodo morali samoupravni organi še temeljiteje poskrbeti za obveščanje. Ta »šola« je bila predraga in ni koristila prav nikomur.

j. č.

Kljub ukrepom

Še vedno težave z ZR Nemčijo

Delavci Jelovice že dalj časa sprašujejo, kaj je bilo z izvozom stavbnega pohištva v ZR Nemčijo; govorijo o velikih izgubah, skratka imamo vtis, da o teh težavah večina niti nima prave informacije. Zato v tej številki na kratko nekaj o tem problemu.

Jelovica je v štirih letih izvozila v ZR Nemčijo za 5,5 milijona nemških mark stavbnega pohištva in investicijskih del. Večino prodaje je opravilo podjetje Commercica, kasneje pa firma Loka. Zaradi slabo pripravljene izvoza, tako organizacijsko kot komercialno in tehnično je z izdelki Jelovice prišlo pri kupcih do velikih težav. Ti namreč zaradi številnih napak nočejo plačati kupnine za zgrajene objekte in tako je firma Commercica še vedno dolžna Jelovici 570.000 mark, firma Loka pa 350.000.

Največji nemški kupec pri firmi Commercica in pa tudi pri Loki je firma DE-BA, ki je obema še vedno dolžna skupno 320.000 mark, kar pomeni, da bi z njenim plačilom dolga lahko pokrili tretjino zaostalih plačil. Vendar je tudi to nemško podjetje v velikih denarnih težavah in zato išče najrazličnejša pota, da zadrži odplačilo dolga. Njihovo glavno opravilo so reklamacije, ki bi po mnenju komisije našega podjetja stale 136.000 mark. Jelovica pravno ne more tožiti nemške firme DE-BA, ker je njihov dobavitelj Commercica. Navedena firma pa noče tožiti, ker ne mara prevzeti nikakršnih sodnih stroškov. Tako je ta začarni krog skoraj nerešljiv. Podobno je tudi s firmo Loka.

Jelovica je proti firmi Commercica tudi vložila menično tožbo za zapadle terjatve v skupni vrednosti 232.000 mark, katero je z razsodbo Deželnega sodišča v Münchnu z dne 27. 2. 1975 tudi dobila. Sodišče je Jelovici priznalo terjatev 214.000 mark in ji prisodilo le 1/13 sodnih stroškov; ostale pa mora nositi Commercica. Ker ta nima denarja za plačilo, bo Jelovica uvedla rubežni postopek, ko se bo prepričala o vrednosti nepremičnin. Po dosedanjih informacijah je Commercica v velikih finančnih težavah in je nemška banka že izstavila hipoteke na nepremičnine.

Kaj lahko Jelovica kljub temu stori? Prva rešitev, ki sicer ni najboljše, je pa bila nujna in jo je delavski svet že potrdil, je odpis dela dolga teh dveh zastopniških podjetij v višini 500.000 mark. To so predvsem tiste neizterljive terjatve, za katere skoraj 100-odstotno tudi po dolgih tožbah ne bi imeli upanja, da bi jih izterjali. Okrog 180.000

(Nadaljevanje na 4. str.)

20 in 70 let Jelovice — 20 in 70 let Jelovice — 20 in 70 let Jelovice — 20 in 70 let Jelovice — 20 in 70 let

20 let — 20% popusta

Na prvi seji Odbora za praznovanje 20-letnice podjetja dne 20. 8. 1974 je bilo sklenjeno, da se 20-letnica poveže z vsemi pomembnimi prireditvami v letu 1975, poudarek pa naj bo na komercialnem področju.

S tem v zvezi smo 20. marca uvedli 20% popust za okna, notranja vrata in roletne omarice. Seveda bi bila čista neumnost, če bi v samem podjetju govorili in poudarjali, da je to naše darilo kupcem našega stavbnega pohištva. Vedeti je treba, da so nas k temu ukrepu prisilile prevelike zaloge zlasti teh proizvodov, ki jih zdaj nudimo s popustom. Več o zalogah piše tov. Mitja Penko v svojem članku o prodaji in zalogah v tej številki glasila Jelovica.

Res je, da bi bilo mogoče dati kupcem 15 ali 18% popusta, vendar smo zaradi psiholoških in propagandnih učinkov izbrali prav 20% popust.

Prav gotovo ima v propagandnih medijih ta številka 20 mnogo večji pomen. Poudarjanje štirih dvajsetic (20 let, 20%, 20. marec in 20. maj, ko je zaključek dajanja popusta) je nedvomno dober propagandni prijem, ki bo verjetno v veliki meri pripomogel k večji prodaji stavbnega pohištva. Če prvi odziv potrošnikov je izredno močan, saj je

prodaja že takoj precej porasla. Podatek, da smo od 1. 3. do 22. 3. preko poslovalnic prodali le 47% marčevske realizacije v lastni trgovski mreži, od 23. 3. do konca marca pa ostalih 53%, nam

daje vedeti, da so propagandne akcije uspele.

Zaključimo torej s tem: mi vemo, da je popust zaradi visokih zalog, na ven pa bomo jasno in glasno propagirali, da je to darilo cenjenim kup-

cem ob 20-letnici podjetja Jelovica. 70-letnice pri tem ne bomo omenjali, sicer bodo kupci negodovali in zahtevali 70% popust. To bi bilo pa že preveč!

Janez Tušek

Prodaja in zaloge stavbnega pohištva

V naslednjem sestavku bi vas želeli seznaniti s prodajo in zalogami stavbnega pohištva v letu 1975 in vsemi problemi, s katerimi se srečuje TOZD Trgovina pri doseganju letošnjega plana realizacije. Za začetek pogledimo, kakšne so razmere na svetovnem trgu. Že tekom leta 1974 je zajelo celotno svetovno gospodarstvo obdobje gospodarske stagnacije in celo nazadovanja, kar se je počasi prenašalo tudi na naše gospodarstvo. Ta stagnacija pa je posebno težko prizadela gradbeništvo in seveda posredno tudi kompletno lesno industrijo in gozdarstvo. Cene izdelkov lesne industrije se nižajo, zaloge naraščajo, proizvodnja se znižuje, tovarne v kapitalističnih državah celo odpustajo delavce, ali pa jim krajšajo delovni teden.

Naše gospodarstvo in s tem tudi Jelovica kot del tega, se sedaj nahaja v obdobju že opisane recesije. Po veliki konjunkturi v drugi polovici leta 1973 in v letu 1974 je prišlo obdobje stagnacije. Podatki kažejo, da je individualna gradnja močno padla in da se povečuje gradnja družbenin, predvsem solidarnostnih stanovanj. Seveda pa ta družbena gradnja še zdaleč ne more nadomestiti velikega padca zasebne. Vsi vemo, da je poraba stavbnega pohištva približno ena tretjina celotne proizvodnje. Vemo tudi, da družina, ki gradi hišo, gleda naprej in napravi objekt z več stanovanji.

Preusmeritev gradnje na družbeni sektor pa pomeni preusmeritev naše prodaje iz individualnih kupcev na gradbeno podjetja. Če prodamo stavbno pohištvo individualnemu kupcu, potem nam ni treba zagotoviti montaže. Pri gradbenih podjetjih je to drugače. Razen redkih, ki imajo svoje mizarje in monterje, moramo gradbenim podjetjem nuditi stavbno pohištvo franco vgrajeno. To pa predstavlja za nas ogromne težave, saj vemo, da zaradi pomanjkanja monterjev lahko montiramo samo gradbenim podjetjem v ožjem okolju Skofje Loke, to je Ljubljani, Kranju, Jesenicah, Kamniku itd.

Ob tem zmanjšanem povpraševanju pa moramo pogledati ponudbo stavbnega pohištva. Iz analize tržišča, ki smo jo napravili, je razvidno, da je ponudba stavbnega pohištva že večja od povpraševanja. Poleg tega pa vemo, da predvsem v BiH in Srbiji načrtujejo nove naložbe v izgradnjo tovarn stavbnega pohištva. Če sedaj pogledamo Jelovico, ugotovimo, da do leta 1974 proizvodnja ni mogla dohajati prodaje, saj smo morali veliko trgovskih podjetij in gradbenih podjetij odkloniti, ko so želeli plasirati stavbno pohištvo Jelovice. Vzrok majhni proizvodnji je bila predvsem neorganiziranost in proizvodnja izven tipičnih izdelkov za izvoz na obratih Sovodenj in Gorenja vas. Ti problemi so bili v teku leta 1974 rešeni in proizvodnja se je po planu večala. Z organizirano tipsko proizvodnjo v obratu Stari dvor in

Sovodenj — Gorenja vas je podjetje vstopilo v leto 1975. Planske zadolžitve proizvodnje so se za letos ustrezno povečale in se v glavnem tudi izpolnjujejo. To pa pomeni ob že znanih problemih na področju povpraševanja, da zaloge naraščajo.

Na začetku smo že omenili, kakšna je situacija na svetovnem trgu stavbnega pohištva. Mi vemo, da če hočemo povečano proizvodnjo prodati, da moramo izvažati. Zato intenzivno sodelujemo z izvoznimi podjetji. Vendar so zaenkrat uspehi zelo slabi. Zahodno tržišče je zasičeno, zato se angažiramo na izvoz v vzhodnoevropske države in nerazvite in države izvoznice nafte, saj so te v sedanji situaciji najbogatejše. Pri vzhodnoevropskih državah se moramo zavedati, da je osvojitve njihovega tržišča zelo težka in dolgotrajna, ko pa je osvojeno, pa zahteva ogromno količino proizvodov, kar potem predstavlja problem proizvodnje. Za arabske države pa so poslale ponudbe Slovenijalesu, ki prav v tem času začena z intenzivno obdelavo tega tržišča. V kolikor bi prišlo do prodaje, bi to zahtevalo preusmeritev proizvodnje na drugačen tip okna.

Na vse te težave na področju prodaje stavbnega pohištva

TABELA 1
Izpolnitev plana v TOZD Trgovina

Prodajni kanal	Januar %	Februar %	Marec %	Skupno %
Poslovalnice:				
Skofja Loka	86,6	44,9	54,7	59,6
Zagreb	96,9	71,5	51,3	69,0
Pula	42,5	127,0	142,0	103,9
Crikvenica	76,2	117,9	83,4	93,1
Zadar	96,4	63,1	91,2	83,1
Sibenik	50,3	90,6	109,3	85,1
Niš	86,8	96,5	114,5	100,0
Skopje	75,1	65,6	100,5	82,2
Stara Pazova	106,5	61,6	59,2	75,3
Nova Gradiška	53,7	103,5	139,1	108,9
Sarajevo	75,1	92,5	144,6	106,4
Duvno	41,0	21,4	17,9	25,4
POSLOVALNICE				
SKUPNO	79,6	77,8	83,5	80,5
GROSISTI	85,4	135,7	60,3	89,0
SKUPAJ	81,3	92,9	76,5	83,0

Grosistična prodaja predstavlja v prvem tromesečju 14.371.000,00 din, (30,8 %) prodaja preko lastne trgovske mreže pa 32.296.000,00 din (69,2 %). Skupna prodaja je znašala 46.667.000,00 din, po planu pa bi morala znašati 56.219.000,00 din.

zumeti, da imamo lahko dobre osebne dohodke šele takrat, ko vse proizvedene izdelke prodamo in jih tudi dobimo plačane. Nič ne pomaga, če proizvodni delavec še tako marljivo in kvalitetno dela, če končno ta njegov izdelek obleži v skladišču. Tudi proizvodni delavec lahko dobi njegov izdelek prodan in plačan. Zato smatramo, da moramo podpreti zahteve po bolj osebni dohodkih po poslovalnicah, saj bo to še bolj stimuliralo ljudi za dosegajo planskih ciljev in to

nam bo vsem iz proizvodnje in tudi ostalih služb zagotovilo večje osebne dohodke.

Spodaj so v razpredelnici podatki o doseganju letošnjega načrta in stanju zalog. Razvidno je, da načrta ne izpolnjujemo zadovoljivo.

Vidimo tudi, kakšne so načrtovane zaloge za mesec april, kjer se tudi lepo vidi, da dokler ne zmanjšamo zalog, tudi ne moremo pričakovati niti visokih osebnih dohodkov niti ne stimulacije. Tega bi se morali zavedati vsi delavci v Jelovici.

TABELA 2
Gibanje zalog v centralnem skladišču

Proizvod	31. 12. 1974	31. 1. 1975	28. 2. 1975	31. 3. 1975	30. 4. 1975
1. vhodna vrata	235	464	391	481	335
2. garažna vrata	54	93	120	285	621
3. vidni podboji	3.469	3.378	6.244	9.633	9.433
4. furnir. vratna krila	3.065	4.091	5.269	5.697	3.997
5. okna in balk. vrata	20.728	24.666	29.637	35.521	41.811
6. Omarice z roletno	7.338	5.813	8.993	10.982	12.498

VSI PROIZVODI

vrednostno (v tisočih din)	39.250	45.322	45.225	60.090	64.382
----------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

V prvem delu tabele je število izdelkov, ki predstavljajo največje postavke, v drugem delu tabele pa vrednost vseh zalog v centralnem skladišču. Poudariti je treba, da so zaloge za 30. april planirane na podlagi rednih dispozicij, vsekakor pa zaradi 20 % popusta pričakujemo v aprilu večjo prodajo in s tem manjše zaloge na centralnem skladišču TOZD Trgovina.

Mitja Penko

Spoštovani bralci

Verjetno ste že opazili, da glasilo Jelovica ni več tako kot je bilo prej. V uredništvu smo namreč sklenili, da mu malo polepšamo obleko, to je obliko, sklenili pa smo tudi popestriti vsebino. Naša želja je bila glasilo čim bolj približati vam delavcem, tako da bo ta list resnično vaš. Zato bo odslej v njem vedno dovolj prostora za tiste, ki se trudijo v sami proizvodnji, predstavljali jih bomo s sliko in besedo ostalim članom kolektiva Jelovice. Predstavljali naj bi predvsem tiste, ki so s svojim delom in življenjem lahko vzor tudi ostalim. Z nekaterimi stalnimi oblikami pa želimo listu dati tudi bolj pestro vsebino, s krajšimi prispevki, kot so bili doslej, pa bolj in več privlačnega branja.

Seveda pa pri tem prizadevanju uredništva lahko tudi vi odigrate vidno vlogo. Z dopisi so se že doslej javljali nekateri delavci iz proizvodnje, in za vse te prispevke lahko damo enotno oceno več kot dobro, še posebno če upoštevamo, da ti ljudje, ki so nam poslali prispevke nimajo visoke izobrazbe, niso študirali novinarstva. Zato le korajžno primite svinčnik v roke in tudi tisti, ki doslej niste sodelovali postanite naš sodelavec. Ne bi vam naštevali kaj vse nam lahko pošiljate, saj imate običajno dosti svojih mišljenj tako o proizvodnji, kot o drugem, kar vsak dan doživljate. Ne bomo se branili niti pesmi, niti šal, skratka, samo pošiljajte nam svoje prispevke.

Če pa že niste najbolj literarno ali novinarsko zagnani, pa bomo veseli tudi pozitivne kritike ali pa predlogov o tem kaj naj bi v časopisu pisali. Le tako bo ta »Jelovica« pisala večinoma o tistem o čemer bi radi brali vi. Torej, pričakujemo več vašega sodelovanja.

Uredništvo

SESTAVLJENA ORGANIZACIJA GORENJSKE LESNE INDUSTRIJE IN GOZDARSTVA ŽE IMA

vodilne delavce

Na izredni seji delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela gorenjske lesne industrije in gozdarstva so izvolili oziroma imenovali direktorje sektorjev.

Tako je Pavel Tolar, prej direktor GG Bled, postal predsednik kolegijskega poslovodnega organa, direktor programsko razvojnega sektorja je postal Jurij Hočevar, prej direktor LIP Bled, direktor komercialnega sektorja je Miroslav Repič, direktor finančno gospodarskega sektorja in direktor sektorja za organizacijo kadrovske in splošne zadeve Slavko Erzar.

Predsednik Tolar je na tej izredni seji priložil tudi pro-

gram dela, za katerega sam pravi, da mora postati nosilec bodočega intenzivnega in usklajenega razvoja gozdarstva in lesne predelave na Gorenjskem in le preko njega bo moč uresničiti skupne cilje in interese. V programski zasnovi bo moral imeti prioritarno mesto srednjeročni plan razvoja za obdobje 1976—1980. Predvsem bo potrebno razrešiti negativne učinke dosedanje razdrobljenosti proizvodnih zmogljivosti in neuskajenosti razvoj-

nih želja članic sestavljene organizacije.

Druga naloga bo usklajeno nastopanje na tržišču, saj je v zadnjem času opaziti precejšnje kopičenje zaloga pri vseh članicah sestavljene organizacije, proizvodne zmogljivosti sploh niso več popolnoma izkoriščene. Za to skupno prodajo bo potrebno ustanoviti samostojno trgovsko mrežo in skupno nastopati na tujih tržiščih.

Razširjena reprodukcija mora biti le v najsodobnejši tehnologiji, večja vlaganja bo potrebno usmeriti tako v zasebne kot družbene gozdove.

Naloga, ki ne bo lahka, je zagotovitev čim večjega finančno-gospodarskega potenciala, kar bo omogočilo željeno izvajanje skupnih naložb. Tu bo potrebno že kaj kmalu ustanoviti interno banko. Med prvimi nalogami pa bo tudi smotrno združevanje doslej ločenih strokovnih služb, ker bodo le združene dosegle boljše delovne uspehe in več koristi za vse temeljne organizacije združenega dela. J.č.

Ciril Križnar

in zato s kladivom večkrat boleče »pobožam« to svojo enoprstno desnico. Na montaži delam zelo rad, saj je delo zanimivo, veliko potujemo in tako sem že bil večkrat na delu v Nemčiji, pa po vsej Jugoslaviji, Avstriji. Bil sem tudi med prvimi, ki so pomagali graditi hiše v od potresa porušenem Skopju in prav tako na Siciliji. Za svoje delo

sem obakrat dobil medalji dela. Sedaj sem skupinovodja na montaži, vendar to ne pomeni, da ne delam tako kot ostali. Le za delo moram skrbeti. Zaenkrat še mislim ostati na montaži, kasneje pa bi želel, da bi mi v podjetju prekrbneli kakšno lažje delo. Sicer pa se dela ne branim, saj se zavedam, da v tovarni večja le po tem, kar narediš.«

Tudi invalidi enako dobri delavci

Pred slabim mesecem je bil po vsej državi teden invalidov. Čeprav tisti, ki smo zdravi, ne vemo, kako je za te ljudi, kako se počutijo, pa le moramo priznati, da se ti naši sodelavci, ki so kakorkoli telesno prizadeti, hrabro vključujejo v družbo, delo. Prav pogost je primer, da ti invalidi niso nič slabši od tistih, ki so popolnoma zdravi, dostikrat so celo boljši delavci. Zato naj bo ta kratek intervju z nekaterimi priznanje njihovemu delu, ostalim pa naj bodo za vzor. Res je, da smo slučajno izbrali le nekaj invalidov, zato naj nam ostali v Jelovici oprostijo, vendar bodo razumeli, da je priznanje njihovim kolegom tudi priznanje za njih.

Takoj prevezem!

To je najbolj pogost stavek, ki ga izgovori nešteto telefonistka Ančka Ušeničnik, brez katere si povezave Jelovice z zunanjim svetom skoraj ne bi mogli zamisliti. Verjetno ni delavca v Jelovici, ki je ne bi poznal, prav tako pa tudi ona po glasu pozna vse tiste, ki se dostikrat javijo. Da pa ima v glavi pravi mali telefonski imenik — saj zna polovico željenih telefonskih števil zunanjih poslovnih partnerjev na pamet, pa sploh ni potrebno omenjati. Ančka je v Jelovici že 7 let in je to praktično njena edina služba. Tistih 5 mesecev, ko je delala v Centru slepih v Škofji Loki, skoraj ne moremo šteti, da ni bila v Jelovici. Tu se je namreč naučila svojega poklica. Kot sama pravi začetek ni bil lahek, saj ji na

obeh rokah manjkajo skoraj vsi prsti, vendar je kljub temu spretna, bolj kot marsikdo, ki ima vseh deset »ne-

Anica Ušeničnik

rodnih« prstov. V Jelovico je prišla bolj slučajno, saj je med svojo »učno« dobo dvakrat po mesec dni nadomestila obolelega takratnega telefonista Jelovice, no in ker se je že takrat izkazala, so jo kasneje kaj radi sprejeli v službo. Kot sama pravi, je z delom zadovoljna, saj rada dela, bolje rečeno z veseljem, če pa so včasih le preslabe veze, je seveda tudi slabe volje, zato ji ne zamerite, saj so veze čez čas bolje, boljše volje pa je tudi Ančka.

INVALID Z DVEMA MEDALJAMA DELA

»V Jelovici sem že 16 let,« pripoveduje naš naslednji intervjuvanec Ciril Križnar, monter v TOZD montažni objekt. »Ko sem bil 6 mesecev vajenec, me je pri delu zgrabil rezkar in sem izgubil štiri prste na desni roki. Ker svojega poklica nisem več mogel opravljati, sem začel kasneje delati na montaži, kjer sem vsa ta leta. Z to invalidno roko sem se kar navadil delati, le žeblje težko zabijam

Janez Omahen

DOMA PA NOCEM BITI

Janez Omahen, tehnični risar, je kar 80 odstotni invalid, saj ga je že dvakrat zadela kap. Pa kljub temu noče ostati doma, saj pravi, da ne ve, kaj bi počel. Komisija mu je dovolila, da ne bi delal, vendar Janez vsak dan sede v Kranju na avtobus in pride za 4 ure na delo v Jelovico. Ze od 1949. leta je član tega

kolektiva in je tudi razumljivo, da dela zato še z večjim veseljem. Čeprav mu ena stran telesa ne služi, pa so njegove risbe kljub temu take, kot od njegovih zdravih sodelavcev. »Nisem še za staro šaro,« pravi, »delal pa bom tako dolgo, kot bo le mogel. Samo da le prevečkrat ne bi bilo slabo vreme, takrat pa svojo invalidnost krepko občutim.«

Še vedno težave...

(Nadaljevanje z 2. str.)

mark pa bi kljub vsemu lahko še dobili nazaj, če bo uspešno sklenjen dogovor z nemško firmo DE-BA o odpravi reklamacij in dokončni predaji objektov s strani Jelovice lastnikom.

Kljub temu, da je firma

LOKA trenutno v mirovanju in ni predstavnika v Münchnu, se matično podjetje Jelovica še vedno intenzivno prizadeva, da bi v čim krajšem času zaključila sklenjene posle v ZR Nemčiji in pregledala vse možnosti za uspešno izterjavo.

J.č.

PREJ MIZAR, SEDAJ BRUSAC

Tudi poškodba Alojza Breliha je poklicne narave, taka, ki je pri mizarjih najbolj pogosta. Manjkajo mu trije prsti.

— Alojz, kdaj se je to zgodilo?

»Že dolgo je tega, ko sem delal na stroju za obdelavo profila in me je ta zgrabil,

odrezal tri prste. V bolniškem staležu sem bil le tri mesece, nato sem dva meseca delal po 4 ure. Skupno pa sem v Jelovici že kar 11 let. Za mizarja, oziroma za delo v proizvodnji po poškodbi nisem bil več dober, pa sem se prekvalificiral v brusarja. Opravi sem tečaj, sedaj pa delam tu na obratu žaga.«

(Nadaljevanje na 5. str.)

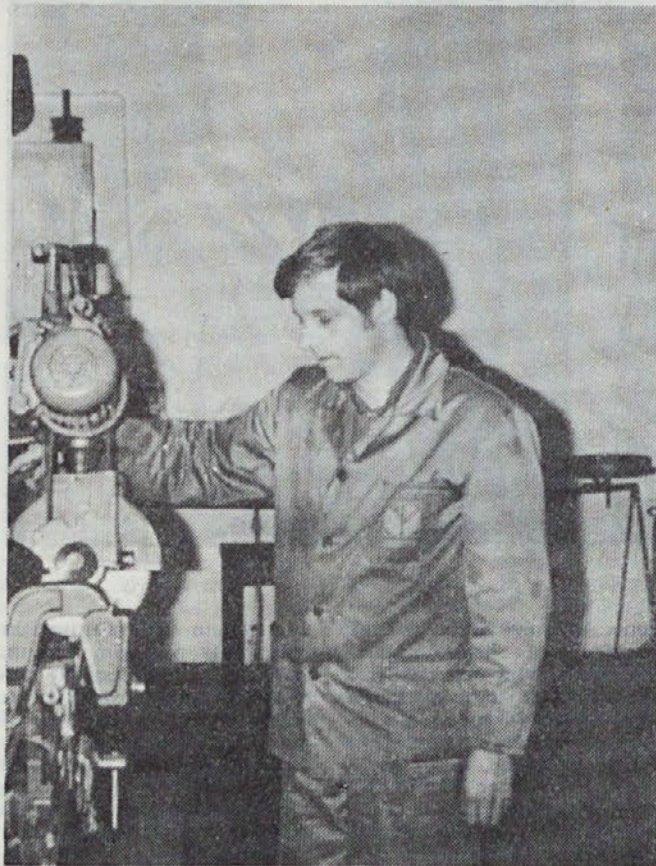
Tudi invalidi . . .

(Nadaljevanje s 4. str.)

— Pa se počutiš zaradi poškodbe manj vrednega?

»To ne, saj delam prav tako 8 ur kot drugi in če ne bi

jaz delal tega dela, bi ga pa nekdo drug. Pripomb pa dolej na moje delo ni bilo. Le kadar je slabo vreme, težko delam, saj me takrat roka precej boli.«

Alojz Brelj

Invalidi in delovni proces

PSIHOLOGOVO MNENJE O INVALIDIH

Noben človek nima vse sposobnosti razvite v največji možni meri. Vsak ima neke pomanjkljivosti. Če bi ljudi ocenjevali s takega zornega kota, bi termin invalid v določeni meri veljal za vsakega. Torej smo normalni delavci le glede na tista dela, ki jih lahko uspešno opravljamo in invalidi glede na dela, ki jih telesno, umsko ali čustveno ne moremo zadovoljivo opravljati. Invalidi so mladi, odrasli in starejši ljudje obeh spolov, ki so kakorkoli telesno prizadeti. Srečamo jih med akademsko izobraženimi in nepismenimi, med delavci in uslužbenci. Lahko so zelo inteligentni ali umsko zaostali. Glede na te karakteristike se ne razlikujejo od ostalih.

Z ustreznim analiziranjem dela, fizikalnimi in psihološkimi meritvami, s proučevanjem in delovnim usmerjanjem so dokazali, da ogromna večina invalidnih oseb lahko na ustreznih delovnih mestih delajo prav tako dobro kot neinvalidni delavci.

Na srečo se stališča do invalidov začinjajo odmikati od poudarjanja tega, česar človek ne zmore, k poudarjanju tistega, kar človek lahko dela. Ta stališča se od misli, da je invalid človek, ki je potreben usmiljenja približujejo pričanju, da je tudi on lahko delavno aktiven in enakovreden član družbe. Res je, da izguba roke, noge, očesa itd. omejuje število del, ki jih invalid lahko opravlja, vendar je tudi res, da telesna okvara

še ne odvzema delovne sposobnosti. Invalidni delavec je lahko pri nekaterih delih prav tako uspešen ali celo uspešnejši kot večina drugih.

Pri iskanju primerne dela za invalida moramo izhajati iz njegovih preostalih sposobnosti. Rezultat različnih raziskav potrjujejo, da približno 2/3 telesnih invalidov dosega enak delovni učinek kot neprizadeti sodelavci, 24 % invalidov dosega boljši uspeh, le 10 % pa slabši. Stevilke o nezgodah, odsotnosti in fluktaciji so pri invalidih praviloma nižje.

Stevilni dejavniki vplivajo na to, da je invalidni delavec tudi v ekonomskem pogledu izredno koristen. Na prvem mestu je verjetno to, da so invalidni delavci navadno

skrbno izbrani glede na ustreznost njihovih sposobnosti zahtevam delovnega mesta. Njihovemu priučevanju in poklicnemu usmerjanju se namreč posveča več skrbi kot ostalim delavcem. Tak človek se zaveda svoje prizadetosti in se zato za svoje delo boji. Zato se bolj prizadeva, da bi svoje delo obdržal, ga zadovoljivo opravljal in pri delu celo izstopal. Navadno ima ugoden odnos do svojega dela.

Ceprav so invalidi sem in tja res problematični (osebnostna neprilagojenost na invalidnost), vendar ne tako pogosto kot se to običajno misli. Zato večina strokovnjakov priporoča zaposlitev invalidne osebe, zlasti, če je zadovoljivo rehabilitirana. Uspeh je odvisen od tega, kako natančno ugotovimo invalidove zmožnosti in ga telesno, poklicno in psihično pripravimo na delo, ki ga bo opravljal. Seveda pa je treba invalidu omogočiti delo v takem okolju, ki ga bo brez predsodkov sprejelo medse. Ustrezna analiza dela hitro pokaže primernost invalida za delo, saj

večina del ne zahteva »popolnega« človeka.

Proučevanje industrijskih delavcev, ki so po nesreči ostali invalidi, kažejo, da se morajo prilagoditi ne le telesnim omejitvam, pač pa tudi psihičnim motnjam, ki utegnejo biti mnogo bolj moteč faktor kot sama telesna prizadetost. Ni pomembno samo, kakšna je telesna prizadetost, ampak tudi, kako jo človek sam doživlja.

Nekomu lahko samo dva manjkajoča prsta povzročita večjo motnjo kot drugemu amputacija cele noge. Odvisno je od človekove osebnosti pred invalidnostjo.

Tudi psihična klima pri delu je za invalida zelo pomembna. Ljudi je treba opozoriti, naj invalida jemljejo povsem normalno, kot sebi enakega. Ob pretirani pozornosti in ustrezljivosti invalid misli, da ga imajo ljudje za manj sposobnega. Če pa ga sprejmejo kot sebi enakega, mu dajejo čutiti, da je koristen sebi in družbi.

Stane Bokal

Invalidi v Jelovici

V naši organizaciji združenega dela imamo zaposlenih kar 42 invalidov, in sicer 8 invalidov II. kategorije in 34 invalidov III. kategorije, kar pomeni 3,8 % od zaposlenih. Zaposleni so od uprave do proizvodnje. Kljub temu, da to ni vedno mogoče, pa vendar poskušamo ustreči vsem in jih razporediti na taka delovna mesta, kjer se lahko polno in enakovredno z ostalimi vključijo tako v delovni proces kot v družbo, saj to v veliki meri vpliva na njihovo počutje in delovno storilnost.

Poleg tega naša skrb za invalide še ni zaključena, saj jih ne pozabimo niti pri določanju dolžine letnega dopusta, kjer vsakemu invalidu dodamo 1 dan dopusta na invalidnost.

Valerija Zakelj

Otroško varstvo, družba in delegati

Bolj kot kdajkoli moramo prav zdaj postaviti vsa vprašanja in probleme otroškega varstva pred luč novih ustavnih in samoupravnih tokov naše družbe. Decembra lani smo ustanovili samoupravne interesne skupnosti pri občini med njimi je tudi skupnost otroškega varstva. Člane — delegate v te skupnosti pa je izvolila vsaka delovna organizacija in vsaka samostojna delovna enota.

Otroško varstvo je problem preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, da se tudi v prihodnje ne bo dalo veliko narediti, vsaj čez noč ne. Vsi dobro vemo, da so potrebe dosti večje od možnosti in sredstev za to. Problemi in potrebe so na različnih krajih različne, povsod pa je cilj za izboljšanje življenjskih razmer otrok in razbremenitev zaposlene žene — matere.

S problemom varstva otrok se srečuje skoraj vsaka mlada družina in zadnje čase je na podeželju dosti bolj kritično kot v mestih. Mestno območje (Kranj) ima sorazmerno dobro urejeno varstvo otrok, kažejo se pa že nove potrebe, zlasti okrog novih stanovanjskih sosesk. Na podeželju (v mislih imam območje, katero pokriva naš obrat Preddvor) pa je otroško varstvo problem številka ena. Kljub nekajletnemu plačevanju samoprispevkov se na tem področju ni zgodilo ničesar in se ljudje resno sprašujejo, do kdaj bo še veljalo napisano pravilo »znajdi se sam« ali pa »pomagaj si sam«. Mariskatera mati pušča svojega otroka brez varstva, ko gre sama v službo. Nekatere žene morajo zaradi varstva delati samo popoldan ali pa se, če je možno, menjajo z

možmi, tako da so otroci le nekaj ur brez varstva. So tudi primeri, da komaj 6—7-letni otrok, ko je še sam potreben varstva mora paziti na svojega mlajšega bratca ali sestrico.

To je le nekaj primerov, naštevati bi jih pa lahko še in

še. Zamislimo se pa tudi lahko, kako je taka mati zbrana na delovnem mestu, ko pa ima najmanj pol svojih misli nenehno doma pri svojem otroku. Kako more uspešno in aktivno sodelovati v tokovih samoupravljanja, ko pa nima rešenega svojega osnovnega in za obstoj naše družbe najpomembnejšega vprašanja — otroškega varstva.

To so problemi, ki jih mora tudi sindikat resno obravnavati. Ta vprašanja morajo najti vidni prostor tudi v drugih samoupravnih organih podjetja. Reševati se morajo vedno v korist prizadetih, s tem, da materam z majhnimi otroki omogočimo delo v željenem turnusu.

Z vsem tem morajo nujno biti seznanjeni tudi naši delegati v interesni skupnosti otroškega varstva. Tam je treba začeti bolj intenzivno nastopati in doseči večjo namembnost sredstev za gradnjo vrtcev na podeželju. V kranjski občini bi med najnujnejše potrebe po otroških vrtcih šteli območje Preddvora in Jezerskega. Tudi delegati krajevnih skupnosti Predvor in Jezersko so na zadnjem sestanku skupnosti otroškega varstva v Kranju odločno zahtevali, da se v predlog programa za leto 1975 nujno vnesejo in seveda tudi realizirajo potrebe Preddvora in Jezerskega.

Po tem programu je za Preddvor predvidena graditev novega vrtca ob šoli. Prvotno so planirali le adaptacijo stare Valičeve hiše v Preddvoru, ki pa ni ustrezala potrebam. Za območje Jezerskega pa je rešitev otroškega varstva po mnenju delegatov enostavnejša kot jo prikazuje skupnost otroškega varstva. Z adaptacijo osnovne šole na Jezerskem so pridobili že potreben prostor za vrtce, manjka le še denar za kader, kar pa ne sme biti ovira za začetek obratovanja vrtca.

Torej program za letošnje leto je narejen in v njem je kot vidimo zajeto tudi področje našega obrata. Če bo program resnično realiziran (upajmo da bo), se bodo tudi družinske razmere naših zaposlenih mater izboljšale. Zavedati se moramo že danes, da še ni zagotovljeno dovolj denarja in bomo morali del tega prispevati tudi mi.

Anton Zupan

Inovacije — zlata jama

Že večkrat sem v glasilu pisal tudi o novatorstvu in racionalizaciji, predvsem zato, ker v tem vidim velik del vseh skritih rezerv v proizvodnji, tako z vidika večje storilnosti, boljše kakovosti, boljših pogojev dela, kakor tudi sprememb na naših proizvodih. Seveda pa velja poudariti že na začetku, da je

pričakovati več koristnih predlogov in tudi novitet od delavcev iz proizvodnje, če bodo seveda za to prizadevanje primerno stimulirani oziroma pravično nagrajeni.

Verjetno vas je večina že marsikdaj slišala več pripomb na naša polkna, na katere smo imeli številne reklamacije (konstrukcijska napa-

Naš intervju

Na zadnji seji delavskega sveta Jelovice sem opazil, da je poleg predsednice članica tega sveta samo še ena delavka. Vsi ostali so namreč moški. To je NADA SLOVNIK, referent kontrolor v TOZD trgovina. Izvoljena je bila lani, in sicer so jo izvolili na njenem prejšnjem delovnem mestu, to je v skupnih službah.

— Seveda me je najprej zanimalo, če kot ena od dveh žena v centralnem delavskem svetu občutite morebitno zapostavljenost v primerjavi z ostalimi člani?

Tega, da smo ženske bolj slabo upoštevane ne morem reči, saj je na primer celo predsednica ženska in tudi ona v glavnem vodi vso razpravo in jo vspodbuja, vendar sama bolj poredko sodelujem v razpravi. Največkrat so namreč na dnevnem redu taka vprašanja, o katerih so delavci v proizvodnji že prej temeljito razpravljali in njihovi delegati, običajno so to ljudje na vodilnih mestih, na seji posegajo v razpravo že z oblikovanimi stališči svojih delavcev. Sama potem niti nimam potrebe sodelovati, saj so ponavadi že po njihovi razpravi izoblikovana najboljše stališča.

— Pa kljub vsemu, ali meniš, da je tako razmerje v delavskem svetu dobro?

To pa ne. Nekajkrat so že bila na dnevnem redu bolj »ženska« vprašanja in takrat bi vsekakor v razpravi bilo bolje, če bi sodelovale ženske. Pa tudi drugače mislim, da so delavke v proizvodnji povsem enake z moškimi in da bi tudi one lahko bile številneje zastopane. Tako pa sama le težko nastopim proti »večin-skemu« moškemu mnenju.

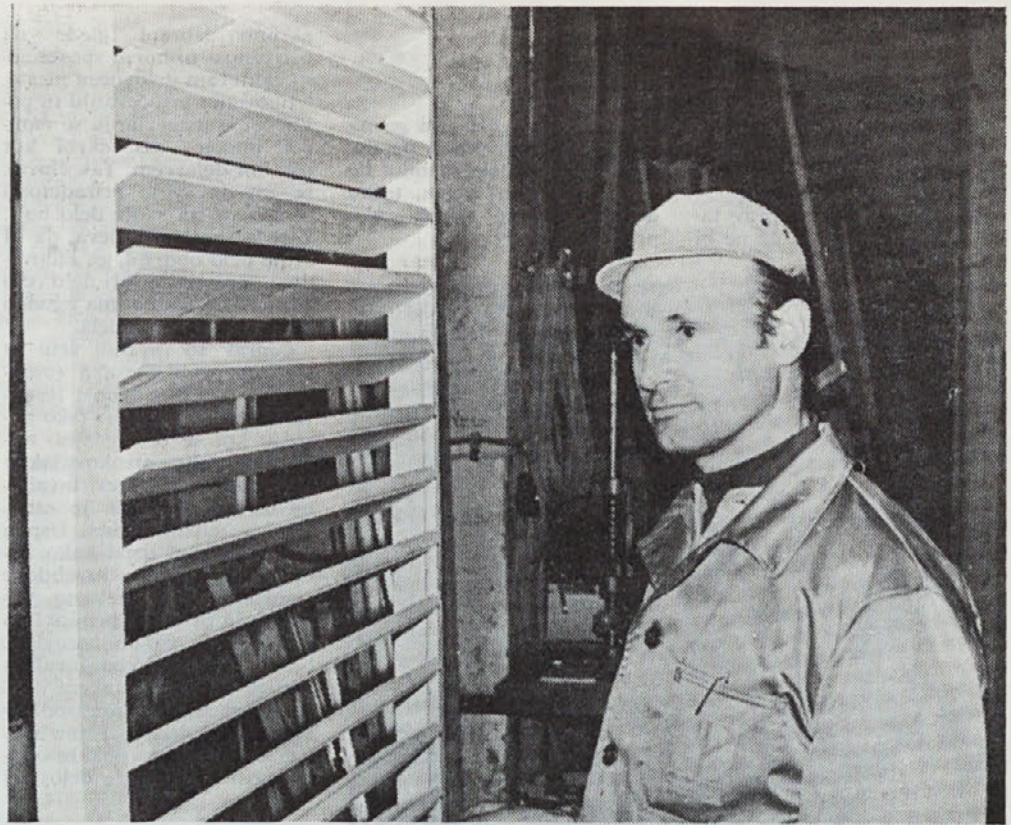

— Ali se na sejo kaj pripraviš?

Skoraj vedno preberem ves material, tako da lahko rečem, da na sejo hodim dobro seznanjena. Moram pa dodati, da le prevečkrat dobimo material šele zadnji dan ali tik pred sejo, tako naše odločitve niso najbolje pripravljene, ker se seveda hitro ne da vsega prebrati. To je največja napaka in mislim, da bi jo morali odpraviti, če se le more.

Sicer pa Nada, v Jelovici je že dobrih pet let, precej časa porabi tudi za študij. Prav sedaj je pred zaključkom izrednega študija na Visoki tehnični šoli v Mariboru, do diplome mora namreč narediti le še en izpit. Če pa ji le preostane proti čas, ga kaj lahko porabi doma, saj sinko in mož rada vidita, da le ni vsa pri delu ali študiju.

J. Cadež

Vinko Blatnik pri svojem polknu

ka). Predno smo uspeli to napako odpraviti so nas popravila precej veljala, Jelovica pa je izgubila tudi na ugledu. Tudi na minulih zborih delovnih ljudi so na račun polken padale številne pripombe. Če bi v tem primeru razpisali nagrado za najboljšo varianto polkna, bi se med našimi mizarji in srednjeizobraženimi prav gotovo našla primerna rešitev. Res je sedanja konstrukcija polkna, ki ga izdelujemo v obratu Kranj mnogo boljše od prejšnje, vendar ...

Novost iz kolektiva

V Istri in sploh mesta ob naši obali, kjer pretežno polkna najbolj gredo v promet, kupujejo taka polkna samo zato, ker jih nujno potrebujejo. Večina kupcev namreč sprašuje po polkni z gibljivimi žaluzijami. Ker takih pri nas ne izdelujemo, izgubimo precej kupcev, tudi take, ki bi morebiti kupili tudi stavbno pohištvo. Če se bomo hoteli prilagoditi željam trga, se bo potrebno kaj kmalu odločiti. Sicer bodo zaloge naraščale še hitreje.

Izdelovanje teh oken z gibljivimi žaluzijami pa niti ne bi bila tako zahtevna naloga, saj je Alojz BLATNIK, mizar prototipne delavnice, že uspel skonstruirati zelo primerne prototipe polken z gibljivimi žaluzijami. Njegovo polkno ima tudi to prednost, da se da lamela enostavno zamenjati, če pride do izkrivljenja ali druge okvare. Sama izdelava pa ne bi zahtevala večjih naložb.

Ta izdelek je Lojze že predložil uradu za patente, vendar ne bi bilo potrebno čakati rešitve, saj je polkno izdelal za Jelovico in ni postavil nobene

cene. Menim, da tak izdelek narejen na lastno pobudo, predstavlja neprecenljivo vrednost za naše podjetje. Vsak nov proizvod, ki se pojavja na tržišču je namreč za kupce privlačen, posebno še, če je kakovosten in funkcionalen. Na vsak način se bomo morali takim ljudem oddolžiti za njihovo skrb in prizadevnost tako moralno kot materialno. Zato pa ne bi smeli čakati pravilnika o novatorstvu in racionalizaciji, če se bo ta le predolgo pripravljala.

Ta polkna pa niso edina noviteta, ki jo je Blatnik naredil. Novost je vsaka šablona, ki omogoča hitrejšo, boljše in lažje delo. Takih šablon pa je Lojze izdelal že več kot 100, vse so zelo natančne, funkcionalne in lepo izdelane, tako da jih je veselje pogledati. Skratka, v podjetju nam primanjkuje še nekaj njemu podobnih in nekaj takih, ki bi

tem ljudem znali svetovati in prisluhniti njihovim željam, pomagati pri določenih tehnoloških težavah. Novatorjev pa potem prav gotovo ne bi manjkalo.

Blatnik je doslej dal že tudi več drugih koristnih predlogov za izboljšanje posameznih detajlov na številnih naših proizvodih. Mnogi so bili sprejeti in jih še vedno uporabljamo. Za vso prizadevnost pa ga doslej nismo znali niti pošteno pohvaliti, kaj še, da bi ga nagradili. Naj zaključim, da novator lahko postane vsak, ne samo tisti, ki ima visoko izobrazbo, saj je precej važen talent posameznika za inovacije, njegova potreba po nenehnem spreminjanju in iskanju novih rešitev. Za takega človeka ni nobena stvar dovolj dobra, dovršena, na vsak način jo hoče še izboljšati.

Anton Kužnik

Zgodbe iz NOV v slovenski literaturi

HEROJSKA TRAGEDIJA NA OKROGLEM

Ker v Glasilu posebej ne pišemo o prazniku OF, 27. aprila, smo v ta namen pripravili naslednji prispevek, ki naj simbolizirano predstavi oba dogodka — 16. in 27. aprila.

Po sobi so neslišno zaplesale sence in se umirile. Zavladal je skrivnostni mrak, zakaj zadnji žarki sonca so že pred dobro uro poljubili za lahko noč belo cvetje na češnji v vrtu za hišo in vrhove gora v daljavi. Bila sem tako utrujena od prijetnega izleta, da se mi ni ljubilo prižgati luči, zato sem sedela v poltemi in se zamislila.

Neizmejna sinjina se je uje-la med drevje in večernica je

zablestela na jasnem nebu, ko sem stopila iz votline. Stopala sem v tišini gozda, sredi bukovja in jelš, med sočnim zelenjem in bila sem čisto mirna, pa čeprav sem vedela, da stojim, tako rekoč, med dvema »svetovoma«, med dvema »ognjema«. Pravkar sem bila pri štirinajstih partizanih, ne da bi me oni sploh opazili, in sem prisluškovala njihovim pogovorom in prisluhnila njihovi lepi pesmi. Bila je to skupina borcev Kokrške čete in bil je 16. april 1942. Partizani Stane Zagar, Janez Perko, Jaka Rabič, Ivan Zupanc, Stane Smid, Stanko Mlakar, Tonček Zupan, Stane Pavlin, Ivan Stroj, Danilo Rejec, Tone Paznik, Slavko Pe-

(Nadaljevanje na 7. str.)

Zgodbe iz NOV...

(Nadaljevanje s 6. str.)

raič ter brata Slavko in Lado Smuk so se spretno prebili skozi nemški obroč v Uden borštu in vsi so ostali živi, pa čeprav je bil Stane Žagar ranjen v peto in so ga zato skrili pri krznarju Lojzu v Dupljah. Vsem ostalim pa je nudila zavetje votlina na vrhu savske struge pri Okroglem.

Stane ni vzdržal v krznarjevi hiši, ker je zaslutil, da ni preveč na varnem, zato sta z Lojzetom še isto noč odšla k ostalim tovarišem v votlino. Tako se je zgodilo, da se je moral Žagar, zaradi bolne noge, sestati s Pavlom Kernom kar v votlini, namesto v krznarjevi hiši. Zaupali so Keru, ki je očistil Stanetovo rano in niso niti pomislili, da je njegov značaj tako podel, da bi jih lahko izdal in prodal za pet tisoč nemških mark. Toda zgodilo se je in zdaj je trinajst partizanov v votlini (štirinajsti se je po srečnem naključju rešil) s tesnobo v srcih pričakovalo, kaj se bo še zgodilo. Stala sem pred votlino in opazovala Nemce, ki so vrtali v živo skalo, da bi lahko s plinom omamili tiste, ki so se jim sicer tako junaško upirali. Gledala sem nadute obraze in stiškala pesti in toliko sovraštva je bilo v mojem srcu in tako rada bi zakričala; toda bila sem čisto tiho; kajti za grlo me je zgrabila nevidna roka...

Zaslišala sem internacinalo — ponosna melodija se je zlivala s šepetanjem dreves v gozdu in videla sem, kako so tudi Nemci za hip onemeli. Potem sem poslušala bunenje tišine, ki so jo naenkrat pretrgali streli — šest strelcev. Plin, ki so ga spustili Nemci v votlino, je omamil ostalih pet partizanov, od katerih je eden takoj umrl.

Stirje so ostali živi. Spremljala sem jih v Begunje, videla, kako so jih mučili in pretepali, videla ponos v njihovih očeh in trdno vero, pravzaprav zapoved: »Vi, ki boste ostali živi, morate osvoboditi našo domovino! Maščujte nas!« Tri so ustrelili, Mlakar pa jih je preliščil in odšel k partizanom, toda tudi on ni dočkal svobode. V Uden borštu je zadonel strel in pomislila sem, zdaj je vsega konec, tudi mene so ujeli...

Stresla sem se in odprla oči. Veter je zaloputnil oknico. Zunaj je bila že trdna tema. Spoznala sem, da sem v sanjah obnovila in doživljala zgodbo, ki je zapisana v zgodovini NOB. Toda ali je to res le zgodba? Ali ni v njej toliko človeške usode, herojstva in topline, toliko resničnega, da si lahko ob tem samo zaželimo, da bi nam ne bilo nikoli treba resnično doživljati takih strahot?

Alenka Pavlin

Mladinske organizacije skoraj ni

Med delavci Jelovice je izredno veliko mladih. Zato bi marsikdo pričakoval, da so ti mladi organizirani v svoji Zvezi socialistične mladine. Resnica pa je precej drugačna. Na kratko bi jo lahko ocenili z besedami sprejetimi v programu dela konference sindikata v Jelovici: »Med na-

logami, ki jih moramo letos zagotovo uresničiti je tudi ta: vspodbuditi moramo k delu mladinsko organizacijo, ki jo v Jelovici praktično ni čutiti.« O vzrokih, zakaj mladina Jelovice ni aktivna, smo povprašali predsednika Aktiva socialistične mladine Jelovice Vinka Mesca:

Vinko Mesec — predsednik aktiva ZSM Jelovica

»Za slabo aktivnost bi navedel naslednje štiri vzroke:

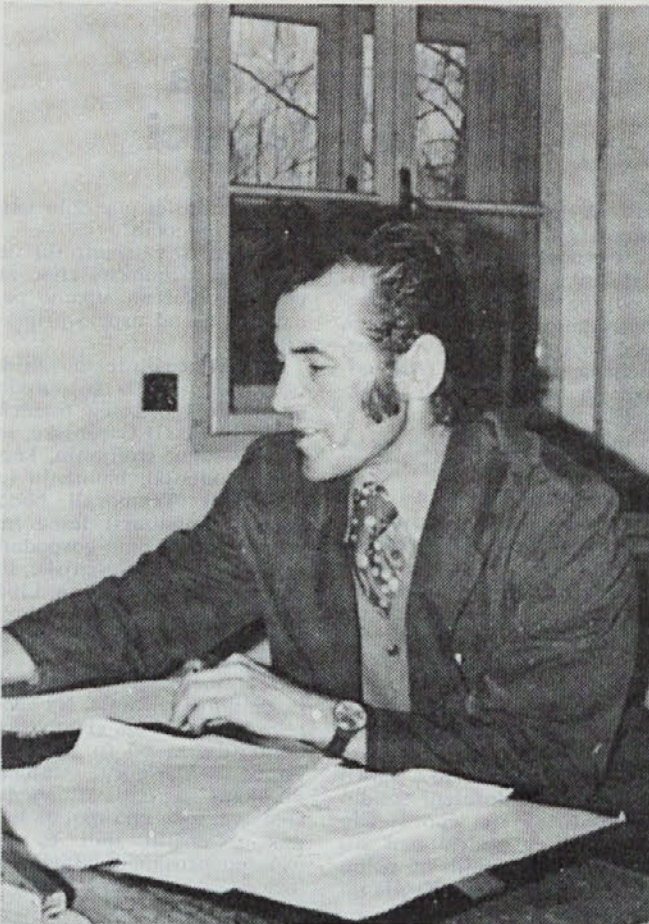
— mladi se menjajo v predsedstvu aktiva zaradi precejšnjega menjanja delovnega mesta, tudi v okviru Jelovice,

— tudi vpoklic na služenje vojaškega roka je dostikrat kriv, da delo zamre,

— med mladimi doslej nismo znali vspodbuditi zanimanja za delo v mladinski organizaciji,

— In kaj meni o delu mladinske organizacije sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov v Jelovici Anton Kužnik:

»Mladinske organizacije ni čutiti, prav tako ni delavno njeno vodstvo. To je po mojem mišljenju tudi glavni vzrok za njeno neaktivnost. Zato menim, da bo potrebno v vodstvo vključiti nove ljudi,

Anton Kužnik

— v predsedstvu smo največkrat, kar je narobe, volili le mladince, zaposlene v skupnih službah oziroma v upravi podjetja in tako ni bilo prave povezave z mladinci v proizvodnji.

Odkar sem predsednik, nam je sicer uspelo organizirati nekaj akcij, predvsem pa so bili to mladinski izleti, za druge oblike pa praktično ni bilo zanimanja. Sam sem precej na tesnem s časom, saj obiskujem popoldansko šolo. Mislim pa tudi, da smo mladi le malo preveč prepuščeni sami sebi, saj pri nobeni organizaciji v podjetju ne najdemo podpore, nobene vspodbude, ki bi jo še kako potrebovali, ker se sami ne znamo organizirati.«

ki bodo pripravljene delati. Prav tako pa se bodo za delo mladinske organizacije morale zavzeti tudi druge družbenopolitične organizacije v Jelovici. Mladina sama se verjetno čuti zapostavljena, saj dostikrat to svojo slabo voljo izkazuje na raznih sestankih. Ker pa niso med sabo organizirani, se potem njihovih predlogov niti ne more upoštevati.

OO ZK je o tem že razpravljala, in bomo v prihodnosti mladinske organizaciji posvetili več časa. Predvsem bo verjetno potrebno zamenjati vodstvo, prav tako pa sprejeti v članstvo ZK več mladincev, ki bi bili lahko v prihodnosti pobudniki dejavnosti.«

J. C.

Lesarji na Kaninu

Soška dolina oziroma pobočje Kanina je bila letos gostitelj udeležencev zimskih iger za gozdarje, lovce in tesarje. Tekmovanj, ki so bila 14. in 15. marca se je udeležilo 350 tekmovalcev in tekmovalk iz skoraj vseh delovnih organizacij lesne stroke v Sloveniji. Udeležila se jo je tudi desetčlanska ekipa Jelovice.

Dve moški ekipi in ena nepopolna ženska ekipa so nastopile v veleslalomu, medtem ko med tekači nismo imeli nikogar.

Prvi dan vreme ni obetalo. Padal je droban sneg, a smo vseeno smučali ter tako še zadnjič trenirali za naslednji dan. Čez noč zapadli sneg so vsi udeleženci zjutraj potep-

tali, traserji pa so postavili dolgo progo, najdaljšo doslej na teh tekmovanjih. Dekleta so imela progo za veleslalom pod gornjo postajo gondolske žičnice. Seveda je bila ta proga precej krajša od moške. Med 50 tekmovalkami je zmagala Muravs (Marles), Magda Zihlerl iz Jelovice je bila 19., Emeršič Stanka pa 21.

Veleslalom moških je bil številnejši, predvsem pa je nastopilo veliko znanih tekmovalcev, nekdanjih državnih prvakov in reprezentantov. Zmagal je Klinar (GG Bled), tekmovalci Jelovice pa so bili na naslednjih mestih: 33. Božič Milan, 34. Plešec Miha, 44. Miklavc Ivan, 68. Medja Branko.

Med starejšimi člani je prav tako zmagal znani smučar — reprezentant Peter Lakota (GG Bled), med 50 tekmovalci pa smo člani Jelovške ekipe dosegli: 8. mesto Rupar Ivan, 10. Jenko Franc, 11. Kalan Lovro in 24. Oman Anton.

Upoštevač vse rezultate v vseh disciplinah pa je v generalni razvrstitvi prvo mesto zasedlo GG Maribor, Jelovica pa je zasedla 9. mesto. Vseh ekip oz. delovnih organizacij je bilo 53.

Realno gledano je letošnja uvrstitev Jelovice zelo solidna, če ne celo najboljša doslej. Tekmovanje je bilo letos že 16. leto.

Na koncu še nekaj besed o prirediteljih. Vrlji Primorci so tekmovanje izvedli zelo dobro, tako v organizacijskem kot v tekmovalnem smislu. Vsi udeleženci 16. republiškega smučarskega tekmovanja gozdarjev, lovcev in lesarjev so zato odnesli lepe spomine.

Franc Jenko

JELOVICA — glasilo delovnega kolektiva Jelovica, lesna industrija Skofja Loka — Ureja: odbor za obveščanje organizacije združenega dela: Jenko Franc, Jenko Franc, Ogorc Berta, Tušek Janez, Bondi Tjaša, Oblak Smljana, Dolenc Stanka, Rupar Jože — Odgovorni urednik: Franc Pavlin — Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj, v 1100 izvodih

Izobraževanje porok uspehov

Pomanjkanje strokovnega kadra se še bolj opaža v industriji, ki zaposluje strokovne delavce deficitarnih poklicev. Takšen položaj je tudi v Jelovici. Z različnimi možnostmi izobraževanja tako štipendiranja študentov in dijakov, kakor tudi moralno in finančno spodbujanje za študij ob delu naših sodelavcev, skušamo zapolniti vrzeli v izobrazbeni strukturi naše delovne organizacije. To naše prizadevanje zahteva v osnovni sistemizacija delovnih mest kakor tudi družbeni dogovor o enotnih merilih in načelih kadrovske politike v SRS.

Da bi pridobili čim več šolanov delavcev smo morali razpisati večje število štipendij, učnih mest ter interni razpis za šolanje na šoli za ozki profil »lesni delavec« pri naši poklicni šoli. Trenutno štipendiramo 31 rednih dijakov in študentov. Učencev za široki profil poklica stavbni mizar je 14. Za ozki profil poklica lesni delavec se izučujejo 4 učenci; ob delu pa se izobražuje za ozki profil trenutno 5 delavcev, 31 delavec pa se šola izredno. Na razpis za

Naš samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu vsebuje zelo ugodna določila za strokovno izpopolnjevanje in štipendiranje, vendar pa je tehniška izvedba večjih izobraževalnih akcij otežkočena zaradi izmenskega dela.

Ce pa bomo hoteli izpeljati predvidene izobraževalne pro-

grame za pridobitev znanja priučenega delavca, se nam morate čim prej javiti za tečaj, kajti v delovni organizaciji je 287 delavcev, ki si morajo pridobiti to znanje. Izvedba tako širokega programa pa terja obilico predpriprav in časa.

Demetrij Crnjač

Tekmovanja ob 20-letnici

V okviru praznovanja 20-letnice kolektiva LJ Jelovice so se s programom vključili tudi športniki našega podjetja. Le-ti ne bodo sodelovali neposredno v centralni proslavi, pač pa so tekmovanja porazdeljena na vse leto 1975, največ jih bo na sporedu že do julija meseca.

Planirana so prvenstva Jelovice v smučanju, streljanju, kegljanju in šahu.

Doslej so se za naslove najboljših že pomerili strelci in strelke ter šahisti. Na obeh tekmovanjih je sodelovalo večje število članov kolektiva, pri streljanju pa so bili doseženi celo zelo dobri rezultati.

V aprilu in maju mesecu pa bo zaključeno tekmovanje v kegljanju, ki je že v teku. Na problem turnirju v Škofji Loki so bili doseženi solidni rezultati, saj je lepo število tekmovalcev podro nad 200 kegljev v 25 lučajih na polno in 25 na čiščenje. Kegljanja

pa se je doslej udeležilo največ nastopajočih.

Prvenstvo v smučanju je bilo zaradi muhaste zime že večkrat odloženo, upamo pa, da nam ga bo uspelo pripraviti aprila.

Po zaključenih tekmovanjih v Jelovici pa bodo na sporedu tekmovanja oziroma turnirji v okviru SOZD Gorenjske, in sicer v šahu, streljanju, kegljanju, odbojki, balinanju in nogometu. Tekmovali bodo delavci organizacij lesne industrije in gozdnih gospodarstev s področja Gorenjske, in sicer iz Alpeša, Gradisa, Lipa Bled, ZLITA Tržič, Celuloze Medvede, GG Bled, GG Kranj in seveda Jelovice.

Obetajo se nam torej lepa in zanimiva srečanja. Na sporedu bo pa tudi republiška Lesariada, ki bo to pot verjetno v Mariboru. Majhen problem so letos finančna sredstva, toda upajmo, da bomo premostili tudi to in uspešno proslavili jubilej Jelovice.

Franc Jenko

Iz kronike okteta Jelovica

V novi sezoni 1974/75 čaka pevce okteta Jelovica spet pestra sezona. Najprej nas čaka celovečerni koncert, ki ga pevci okteta dolgujejo še za preteklo leto, dalje vadba in snemanje novih pesmi za RTV Ljubljana, sodelovanje in nastopi skupaj z ZKPO Sk. Loka, nastopi v počastitev 20-letnice podjetja Jelovica in snemanje za novo samostojno gramofonsko ploščo. Za leto 1975 je predvideno tudi tradicionalno srečanje oktetov lesne industrije Slovenije v Škofji Loki — letos tretje po vrsti. Sezona pa naj bi bila zaključena z nastopom na srečanju slovenskih oktetov v Sentjerneju in na festivalu dalmatinskih melodij v Omišu, v kolikor bi se seveda oktet Jelovica uspel plasirati v finalni del popularnega slavlja Dalmacije. Sezono, ki je v teku, pa bo pevovodja Tomaž Tozon namenil tudi študiju zahtevnih skladb iz renesančne dobe. To so naši načrti. Poglejmo kje vse pa smo peli pretekle mesece. 12. oktobra je oktet Jelovica nastopil v Portorožu na srečanju predstavnikov delovnih

organizacij iz Jugoslavije in inozemstva, ki poslovno sodelujejo z Radensko iz Radenc. Pevci iz Jelovice so se

predstavili navzočim z daljšim sporedom narodnih in umetnih pesmi.

Člani okteta Jelovice se bodo vedno radi spominjali nastopa v Sorici na tradicionalni jesenski proslavi, ki je bila 27. 10. 1974. Domačini, odrasli in šolska mladina so z ovacijami pozdravili nastop okteta, ki se je predstavil s svojim najboljšim repertoarjem.

Štiri skladbe je oktet Jelovica posnel 5. novembra za redno TV oddajo za kmetijce, ki je na sporedu ob nedeljah. Oddaja, posneta v barvah, je bila predstavljena občinstvu v zimskih mesecih.

Jelovski pevci so se 10. novembra odzvali vabilu iz Ambrusa v Suhi krajini in skupaj z domačim instrumentalnim ansamblom pripravili popoldanski koncert v šoli v Ambrusu. Srečanje z gostoljubno publiko, ki je napolnila šolsko dvorano je bilo edinstveno, nepozabno.

Biro za lesno industrijo v Ljubljani, kjer je zaposlen Zdravko Ogris, tenorist okteta, je slavil 22. novembra 20-letnico obstoja. Jubilej je počastil z nastopom okteta Jelovica, ki je s številnimi skladbami navdušil zahtevno publiko, med katero je bilo nekaj dobrih poznavalcev tovrstne umetnosti.

Pred prazniki, 28. novembra, je oktet nastopil na otvoritvi novih proizvodnih obratov škofjeloškega kolektiva EGP na Trati.

13. decembra je TV Ljubljana predvajala nastope oktetov v Sentjerneju, kjer je nastopil tudi pevski kolektiv iz Jelovice.

Vsak oktet je zapel po eno pesem, oktet Jelovica se je seveda predstavil s svojo najbolj uspešno skladbo Kadar jes na pvaninco hrem. Ta prelepa koroška pesem je postala že kar himna okteta iz Jelovice, s katero so škofjeločani navdušili tudi šentjernejsko publiko.

Naslednji dan, 14. decembra je oktet Jelovica nastopil na javni radijski oddaji »Koncert iz naših krajev«, ki je bila to pot v Sori pod Dolomiti. Nastopili so še nekateri znani ansamblji, oktet iz Škofje Loka pa je zapel štiri narodne pesmi.

Naslednji dan, v nedeljo 15. decembra, je bil v Retečah pri Škofji Loki enak koncert in tudi na tem se je predstavil oktet Jelovica s štirimi skladbami.

V škofjeloškem hotelu Transturist so 16. decembra zborovali farmacevti iz vse Slovenije. Na željo prirediteljev je nastopil tudi oktet Jelovica in zapel nekaj narodnih in umetnih pesmi, ki so jih zborovalci tople sprejeli.

Pomemben nastop pevcev iz Jelovice je bil 28. decembra na Bledu na še bolj pomembnem slavlju — podpisan je bil zgodovinski sporazum o združitvi lesne industrije in gozdnih gospodarstev Gorenjske. Pevski nastop Jelovčanov je popestrila še folklorna skupina iz Bohinjske Bistrice.

Prvi nastop okteta Jelovica v letu 1975 je bil 12. januarja v Dražgošah na vsakoletnem memorialnem slavlju »Po stezah partizanske Jelovice«. Tomaž Tozon, vodja okteta, je za to slavje obogatil oktetov repertoar z dvema partizanskima skladbama, to sta J. Udoviča NOVI CVET in M. Kozine HEJ TOVARISI. Poleg teh pesmi je oktet Jelovica zapel še dve revolucionarni pesmi, in sicer makedonsko narodno BOLEN MI LEZI in R. Gobca PESEM O SVOBODI.

Nepozabno je bilo srečanje pevcev okteta Jelovica z zamejskimi Slovenci na Goriškem 14. in 15. februarja. Zveza kulturnoprosvetnih organizacij Slovenije pri občinski skupščini Škofja Loka je organizirala nastop pevcev Jelovica na proslavah Prešernovega dne v Steverjanu v Brdih in v Sovodnjah ob Soči. Res lepo je doživeti med zamejskimi Slovenci v Italiji spomin na vlikega poeta našega naroda, katerega del so tudi rojaki na Goriškem. Prešeren je tam pri njih še bolj prisoten, je simbol narodov in ljudi »ki hrepene dočakat dan«, zatorej je Prešernova proslava na Goriškem doživetje, resničen narodov praznik.

Prvi nastop je imel oktet Jelovica v Steverjanu, lepi vasici na robu Goriških Brd.

(Se nadaljuje)

pridobitev poklica iz ozkega profila »lesni delavec« pa se je prijavilo še 21 delavcev in delavk starejših od 18 let.

Seveda s tem nismo zadovoljni in imamo zato v pripravi še tečaje za pridobitev znanja priučenega delavca, ki si bodo s tem pridobili tudi pravico do 4% dodatka na osnovo osebnega dohodka po samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov.

Po vrstah šole se trenutno izobražuje:

V poklicni šoli	
— za ozki profil —	
lesni delavec	9
— za široki profil —	
stavbni mizar	14
Upravno-administrat. šola	2
Administrativna šola	2
Delovodska ind. šola — les.	5
Ekonomska srednja šola	15
Tehn. srednja šola — les.	15
Tehn. srednja — strojna	2
Tehn. srednja — gradbena	2
Visoka šola za org. dela	5
Visoka tehn. šola — kem.	1
Visoka tehn. šola — strojna	1
Visoka tehn. šola — gradb.	1
Višja ekonom. komerc. šola	3
Ekonomska fakulteta	4
Biotehniška fakult. — les.	4

Tako se skupaj redno in izredno izobražuje 85 dijakov, učencev in študentov, kar predstavlja 7,28% na vse zaposlene v naši delovni organizaciji.

